

Kmet, delavec
in obrtnik
naj bodo naro-
du vodnik!

Izhaja vsake srede.
Naročnina:
za celo leto Din 30.—
za pol leta " 15.—
za inozemstvo
za celo leto Din 30.—
Inserati po tarifu. — Ple-
menim vprašanjem naj
se prilepi znamke za od-
govor. — Ne frankirana
pisma se ne sprejemajo.

Kmetski list

Vsakdo vziema
vse sadove
svojega dela in
marljivosti!

Rokopis se ne vra-
čajo. — Plaša in tož-
be v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Koledvski
ulici št. 7. — Telefon
ntr. št. 2506. — Račun
pri poštni hranilnici
št. 14.194.

Naša izobrazba.

Znana stvar je, in to mi v našem listu vedno naglašamo in vedno na to opozarjamo, da je v največji meri kriva vsega zla, ki mori naše kmete, *premala izobrazba* našega kmeta in njegova *nepoučenost* o stvareh, ki bi jih moral imeti zlasti kmet v malem prstu. Iz tega osnovnega in temeljnega zla izvirajo vse težave, s katerimi se morajo boriti kmetje ne samo pri nas, ampak po vsem svetu.

Iz tega spoznanja pa sledi, da moramo zastaviti vse svoje sile, da se to zlo odpravi, kajti kmet ne sme biti več niti gospodarska niti politična igrača v rokah drugih, ampak mora biti sposoben in usposobljen po svoji vzgoji, da postane sam svoj gospod.

Kakšna pa naj bo ta vzgoja? Kje naj jo kmet dobi? Kaj mora kmet znati in vedeti?

Kdor opazuje otroke, vidi, da otroci spočetka ne spoznavajo nobenih nevarnosti. Otrociček nič ne ve, ali je železo žareče ali ne — on ga prime in se seveda opeče. Vzame v roke nož ali škarje in se vreže. Potem pride jok, zavoljo kričanja pa dobi otroče še par bunk od mame. Take prizore opazujemo lahko vsak dan v vsaki hiši, kjer je kaj otrok.

Nesreči pa sledi pouk. Mati pove otroku, da je nož oster. Otrok gleda nož in svoj narezani prst in si nauk zapomni. Otrok pogleda žareče železo in se ga po prvih opeklinah boji in ker se ga boji, se ga začne ogibati. Ko doraste, se nauči ravnati z nevarnimi predmeti previdno.

Otrok se torej nauči najprej *spoznavati svojo okolico*, in *spoznavati*, kaj je v tej njegovi okolici zanj koristno in škodljivo. Spoznavanje prihaja deloma iz lastne izkušnje, deloma pa od pouka.

Prvi korak do tiste izobrazbe, ki jo potrebuje zlasti naš kmet, je torej *spoznavanje okolice in pa tistih razmer, v katerih človek živi*. Ta edina pravilna pot pa je žalibog jako kratka in jo zlasti kmetje mnogo prezgodaj zapuste, zato pa se jim godi tako, kakor se jim godi. Zato je treba *nadaljevati* tisto pot, ki jo otroci začinjajo, odrastli pa jo mnogo prezgodaj zapuščajo.

Ko kmečki otroci doraščajo, se nauče spoznavati *naravo* vsaj v svoji najbližji okolici in nevarnosti, ki jim groze od te strani. Na nebu zagledajo črne oblake in hite spravljati domov seno ali pa snopje. Čutijo sušo in vročino in polivajo vrtove. Opazujejo škodljivost gosenic in jih uničujejo, da rešijo plod svojega dela. Tako spoznavajo po malem vse, kar jim škoduje, spoznavajo pa tudi sredstva, s katerimi se škode ubranijo.

Spoznavajo torej vse, samo enega ne, ker jim tega nihče ne pove: *človeške družbe*, v kateri živijo, ne poznajo prav nič, še manj pa poznajo *organizacijo* človeške družbe. Toda ravno spoznavanje organizacije človeške družbe je za kmeta najvažnejša stvar, ker kmetu ravno od pametno ali nespametno organizirane človeške družbe preti največja

nevarnost ali pa mu prihaja od te strani največji blagoslov, če se v tej organizaciji spozna.

Gospodarska izobrazba.

Mi vemo, da živi kmet od zemlje, t. j. od tega, kar pridelava. V svojem boju z zemljo in naravo sploh pa mora kmet dobro poznati vsa sredstva, s katerimi zemljo prisili, da mu čim več rodi. Nauk o teh sredstvih je dandanes silno obsežen in cela vrsta posebnih šol obstoji, kjer se taki nauki uče in širijo med ljudi.

Take nauke si pridobi posamezen kmet lahko na več načinov. Pridobi si jih lahko tako, da si le zapomni, kar je bral ali slišal. Najvažnejše pa je, če more spoznavati, *zakaj* je ena ali druga stvar tako kot je in *zakaj* ne more biti drugačna.

Za praktično kmetovanje je pa navadno dovolj, če si kmet nauke, ki so jih izsledili učeni spoznavalci narave, samo *zapomni* in se po njih ravna.

Kdor pa si hoče kaj zapomniti, mora to vendar najprej nekje *brati* ali pa *slišati* in potem preizkusiti.

Povedati hočemo praktičen primer. Učeni menih Mendel je opazoval na samostanskem vrtu pred 100 leti rože. Videl je, da iz belih nageljnov nastajajo vedno le beli, iz rdečih nageljnov pa rdeči. Ta svoja opazovanja je nadaljeval tako dolgo, da je spoznal, da se lastnosti rastlin (tudi živali) *poddedujejo*.

Ta nauk je praktično izrabil kmet. Kmet je gledal svoj fižol in videl, da imajo nekateri stroki po 7 zrn, drugi pa le po 5 ali pa še manj. Odbral je torej stroke, kjer je bilo po 7 zrn in posadil samo fižol iz takih strokov. Pri prihodnji žetvi je videl, da je pridelal skoro same stroke po 7 zrn. S tem je znatno *dvignil* množino svojega pridelka. Ali dela kdo izmed vas tako? Ali si boste vsaj sedaj *zapomnili* to, ko ste brali?

Sedaj pa pogledajte berila, ki jih berejo vaši otroci v šoli. Ali najdete tam kaj podobnega? In vendar bi se dalo ravno tam, v šoli, položiti jako trdne temelje za poznejše kmečke nauke. Dokler pa ne bomo imeli *kmečke* ljudske šole, ampak le to, kar imamo danes, ne preostaja kmetom drugega, kakor da pridno berejo strokovne knjige in si nauke *zapomnijo* in se po njih ravnajo. Vedeti je namreč treba, da se učenjaki na visokih šolah, ko se pečajo z zemljo, ne pečajo z zemljo zato, da bi kmetom škodovali, *ampak da jim koristijo*. Kakor pa smo že rekli zgoraj, je za priprostega kmeta dovolj, če izve, *kaj* je ta ali oni učenjak dognal, ni pa neobhodno potrebno, da bi vedel, *kako* je učenjak do svojega nauka prišel.

Znanja, ki se tiče zemlje in njenega obdelovanja, nima kmet nikdar dovolj. Tu se je treba učiti, večno in vedno, ali pa *zostaneš*. To znanje je potrebno, da si kmet ustvari vse pogoje, ki so mu potrebni, da čim več pridelava.

Boj za pridelke.

Za kmete pa ni važno le to, da vedo, kako in koliko se da pridelati, ampak je še važnejše to, da spoznajo, *kako je treba pridelke izkoristiti*. Za kmečke pridelke vlada v človeški družbi hud boj. To je naravno. Jesti mora vsak. Gre pa sedaj za to, kdo naj dobi več: ali tisti, ki je zemljo obdelal in žito pridelal, ali pa trgovec, uradnik, obrtnik in delavec?

To, za kmete *velevažno*, vprašanje pa rešuje vsakokratna organizacija človeške družbe, ravno te organizacije pa naš kmet navadno prav nič ne pozna!

Začnimo od zdolaj, z občino. Občina je temeljna organizacija človeške družbe, ki ima velik značaj in pomen. Sedaj se pa kar ozrite okoli sebe in se vprašajte, koliko je ljudi na kmetih, ki bi se nalog in namena občine dobro in vsestransko zavedali! Kar vprašajte tega ali onega (ali pa same sebe): «Ti, prijatelj, kaj pa je to, občina? Zakaj pa imamo to? Čemu je to? Strmeli boste nad odgovori, če bo sploh kdo za odgovor vedel!

Zakaj ljudje tega ne vedo? Odgovor je enostaven: *Ker jim tega nikdar nihče ne pove in ne razloži!* V Ameriki je to precej drugače. Tam se igrajo že šolski otroci »občino«. Izvolijo si »župana«, »odbornike« in imajo skupno »občinsko blagajno«. V blagajno znašajo vse, denar in knofe, piškote in čokolado itd. Tako vedo že otroci, *kaj je skupno (javno premoženje)* in že otroci vedo, da je treba v skupno blagajno tudi nekaj noter dajati, če hočejo kaj ven dobiti. Zato pa se razvijajo ameriški otroci v državljane, ki imajo smisel za *skupnost*, pri nas pa gleda večina ljudi v občini (deželi, državi) le neko molzno kravo, ki naj samo mleko daje (v obliki milostnih podpor), nihče skoro pa se ne zaveda, da je treba to kravo tudi rediti.

Vse organizacije človeške družbe, od občine do države, imajo skupno premoženje, ki ga morajo *upravljati* v korist skupnosti. Tu pa nastane vprašanje: Kdo naj to skupno premoženje upravlja? Ali en sam človek (župan), ali le nekateri privilegirani izvoljenci ali vsi občani? Odgovor na ta vprašanja je vedno *plod boja med posameznimi člani občine (družbe) ali pa med posameznimi skupinami družbe*. Temu boju pravimo navadno *politika*.

Sedaj pa vprašamo: Koliko je kmetov, ki poznajo te skupine v družbi, ki se med seboj družijo ali pa pobičajo, da dobe čim večjo moč nad upravo javnega premoženja? Koliko je kmetov, ki bi sploh vedeli, da so *postave*, po katerih se morajo tudi oni ravnati, tudi plod tega boja in izraz želja, ki jih uveljavlja *zmagovalec* v tem boju? V tem oziru vlada med kmeti žalibog *strahovito neznanje* in baš to je najbolj krivo, da se kmetje ne znajo braniti in da jih lahko vsak izkorišča, kdor jih le hoče in kolikor jih hoče!

Za kmeta je torej *najvažnejša izobrazba tista, ki ga uči spoznavati zemljo* (gospodarsko-tehnična izobrazba), *potem pa tista, ki ga uči spoznavati mnogovrstne tvorne sile v človeški družbi* (politična izobrazba).

Izobrazba in zabava.

Sedaj pa pogledajmo še to, kako je za gospodarsko in politično izobrazbo kmetov poskrbljeno pri nas.

Skrb za izobrazbo, kakor jo potrebujejo kmetje za svoj življenski boj, bi morala biti glavna naloga šole. Naša današnja šola pa te izobrazbe žalibog ne daje. V šolskih berilih najdemo silno mnogo prav lepih, a tudi popolnoma nepotrebnih stvari. Zato bo treba z vsilo delati na to, da dobimo kmečko ljudsko šolo. Mestni otroci naj imajo pa mestno ljudsko šolo.

To, kar naša današnja ljudska šola kmetom ne daje, si morajo kmetje poiskati drugod. Prvi učni pripomoček so naravno knjige. Knjige pa morajo biti izbrane. Ker pa so knjige drage, je treba ustanavljati knjiž-

nice in čitalnice. Kmečke knjižnice in čitalnice pa bi morale mnogo bolj skrbeti za knjige, iz katerih bi ljudje lahko črpali tisto izobrazbo, kakor smo jo zgoraj opisali, ne pa samo za povesti in romane, itd., ki jih beremo le za zabavo.

Drugo sredstvo za kmečko izobrazbo so javna predavanja. Če pa človek bere, kaj in o čem se pri nas na deželi pogosto predava, ga kar srce zaboli. Mirno trdim, da je večina predavanj le za zabavo. Nič ne rečemo, če se prirejajo tudi taka predavanja. Tudi zabavno predavanje lahko človeka plemeniti. Naglasiti pa moramo, da še tako lepa zabava ni pouk! In ravno pouka so naši kmečki ljudje najbolj potrebni. V tem oziru čaka naša kulturna društva še silno mnogo dela. O tem pa bomo izpregovorili prihodnjč še kaj več.

Novi cestni zakon.

Minister za javna dela je predložil Vrhovnemu zakonodajnemu svetu dva zakonska načrta, ki za vso državo enotno urejata vprašanje gradbe in vzdrževanja javnih cest. Prvi zakonski načrt se nanaša samo na državne ceste, drugi pa obravnava vse druge javne ceste.

Zakon o državnih cestah.

Državne ceste so one, ki vežejo važne centre države med seboj ali z inozemstvom. Za enkrat je teh cest 50. Mostovi in drugi tehnični objekti na cestah tvorijo sestavni del cest. Ceste, ki v tem zakonu niso naštet, se proglašajo za državne ceste lahko samo s kraljevim ukazom na predlog ministrskega predsednika.

Kdor namenoma poškoduje državno cesto ali kak cestni objekt, mora povrniti povzročeno škodo. Ako krivca v roku 15 dni ni mogoče izslediti, mora škodo povrniti občina, na katere ozemlju je bila škoda storjena.

Državne ceste morajo biti široke od 5 do 9 m, od katerih mora 4 do 6 m odpasti na vozni tir. Ovinki ne smejo imeti manjšega polmera od 50 m.

Država more za potrebe državnih cest razlastiti vsako posestvo, bodisi privatno, bodisi javno. Za privatna posestva se plača odškodnina, javne korporacije pa morajo potrebno zemljo odstopiti brezplačno.

Državne ceste, mostove in druge cestne objekte gradi in vzdržuje ministrstvo javnih del, ki lahko zahteva posebno odškodnino od vsakogar, kdor povzroča za vzdrževanje cest znatno večje stroške, kakor ostali interesenti. Državne ceste, ki tvorijo del mestnih ulic, morajo vzdrževati dotične mestne občine.

Ako je zaradi vremenskih nezdod prekinjen promet na kaki državni cesti, smejo oblasti pozvati na delo za odstranitev ovir vse okoliško prebivalstvo. Porabiti smejo tudi ves, v bližini se nahajajoči material, potreben za popravilo. Material se naknadno plača po tržni ceni.

Pri Državni hipotekarni banki se osnuje poseben fond za popravilo državnih cest. V ta fond se steka polovica trošarine in carine, vplačane za bencin, vrh tega pa takse, ki se na novo predpisujejo za vsa prometna sredstva. Te takse znašajo na avtomobile do 20 ks 2000 Din, do 40 ks 3000 Din, do 60 ks 4000 dinarjev, in preko 60 ks 5000 Din. Za vsak priklopni voz se plača 2000 Din, za motocikel 500 Din, za luksuzni konjski voz 500 Din, za lahki konjski potniški voz 300 Din, za dvo-vprežni tovorni voz 400 Din, za enovprežni tovorni voz 200 Din, za kmečke vozove po 50 Din, za jahalne konje po 100 Din, za tovrne konje in mezge po 10 Din. Odgovarja-joča taksa se plača tudi za vsako drugo prometno sredstvo, ki v gornji razpredelnici ni navedeno. Istočasno se razveljavljajo vse do-

sedanje državne, oblastne in občinske takse na vozna sredstva.

Iz tega cestnega fonda se bo porabilo 40% za državne, 60% pa za druge javne ceste.

4 m od ceste se ne sme graditi sploh nikak objekt; kovačnice in druge slične delavnice morajo biti oddaljene najmanj 10 m, velike delavnice in industrijska podjetja pa najmanj 20 m od ceste. Izjeme so dovoljene le v mestih, ki imajo svoje regulacijske načrte.

Zakon o nedržavnih cestah.

Ta drugi zakonski načrt pozna pet vrst nedržavnih cest in sicer: 1. oblastne ceste I. in II. reda, 2. občinske, 3. vaške, 4. gospodarske in 5. dovozne ceste k železniškim postajam. Tudi za gradbo teh cest je dovoljena ekspropriacija.

Oblastne ceste vzdržuje oblast, ki pa more naložiti eno tretjino vzdrževalnih stroškov okrajnim cestnim odborom, na katerih ozemlju cesta leži. Oblasti in cestni odbori smejo pobirati posebne cestne doklade. Kadar se naj zgradi kaka nova oblastna cesta, se je treba najprej pogoditi o doprinosu korporacij in interesentov k gradbenim stroškom. Pri tem naj odpade na oblast približno 50%.

Ceste in druge komunikacije, ki leže le na ozemlju ene občine, spadajo v izključno kompetenco dotične občine, ki se mora brigati za njih zgradbo in vzdrževanje. Isto velja za vaške ceste, ki služijo pred vsem interesom dotične vasi. Stroške za zgradbo in vzdrževanje gospodarskih cest (na polja, v gozdove itd.) nosijo pred vsem oni, ki te ceste uporabljajo, stroške za zgradbo in vzdrževanje dovoznih cest k železniškim postajam pa krije do ene tretjine oblast, drugo tretjino prispeva železniška uprava, ostanek pa zainteresirani okrajni, občine in posamezniki. Tudi oblasti, okrajni cestni odbori in občine imajo pravico zahtevati posebno odškodnino od vsakogar, ki bi ceste uporabljal prekomerno.

Vsak moški med 21. in 55. letom je obvezan, da dela štiri dni na leto na oblastnih in dva dni na občinskih cestah. Ravno tako mora vsak lastnik tovornega avtomobila staviti vozilo na razpolago za vzdrževanje oblastnih cest dva dni in za vzdrževanje občinskih cest en dan na leto. To delo se mora odplačati s 25 Din za osebno delo na dan, s 75 Din za delo z vozom in s 150 Din za delo z avtomobilom na dan. Prebivalstvo naj se kliče na delo v času, ko ni nujnega dela na polju. Cestni odbori se osnujejo po vsej državi. V istem političnem srezu moreta biti tudi dva cestna odbora. Cestni okrajni odbor ima po številu prebivalstva 7 do 12 odbornikov in se voli na tri leta. Člani odbora ne dobe za svoje delo nikake odškodnine.

Oba nova cestna zakona se morata izvesti do 1. januarja 1930. Ž njima se razveljavljajo vsi dosedanji cestni zakoni in cestne uredbe.

Zagonetna okrožnica.

Od prijatelja našega lista na deželi smo prejeli sledečo okrožnico, ki so jo razposlali neki ljudje raznim uglednim posestnikom v zadevi bližajočih se volitev za predsednika Kmetijske družbe.

Okrožnica se glasi:

Velesenjeni gospod!

Ker v novi situaciji vse politično delo počiva, moramo vse svoje moči osredotočiti v naših stanovskih organizacijah in korporacijah. Pravila za našo stanovsko organizacijo Kmetiska zveza upamo, da bodo v kratkem potrjena, nakar bomo takoj ustanovili oziroma poživili po posameznih okrajih Okrajne kmetijske zveze. Že sedaj pa posluje tajništvo Kmetiske zveze v Jugoslovanski tiskarni. (Podčrtali mi. Op. ured.)

Dokler nimamo Kmetiske zbornice, na kar v danem položaju ni mogoče misliti, ostane kot edina kmetiska stanovska korporacija Kmetijska družba.

Da pa bo ta družba res mogla delati v korist kmetškemu stanu, moramo iz nje izriniti vsako politiko in družbo iztrgati iz rok dosedanje uprave. To pa bo mogoče izvršiti že letos na občnem zboru, ko se bo na novo volilo predsedstvo. Ker pa predsednika Kmetijske družbe volijo samo delegati iz bivše Kranjske, zavisijo od nas Kranjcev torej, če bo zgoraj omenjeni cilj dosežen ali ne.

Treba bo trdega dela, ker bodo gotovo tudi nasprotniki napeli vse svoje moči, da obdržijo to važno postojanko. Toda uspeh nam je zagotovljen, če storijo vsi svojo dolžnost tako, kakor so to sijajno pokazali leta 1924, ko se je tudi šlo za Kmetijsko družbo, zaupniki in pristaši naše Kmetiske zveze. Treba nam je pridobiti vsaj 30 novih zanesljivih delegatov, pa imamo večino.

Zato se obračamo tudi na Vas, velesenjeni gospod, ker poznamo Vašo delavnost in požrtvovalnost in Vas prosimo, da pri vaši podružnici Kmetijske družbe storite vse, kar je mogoče, da se število njenih članov poveča.

Vaša podružnica šteje danes 3 člane, leta 1924 pa jih je imela 22. Treba bo torej na vsak način pridobiti najmanj 19 zanesljivih članov, da bo podružnica imela vsaj toliko udov, kakor leta 1924. Da pa Vam ne bo treba iskati novih udov, Vam pošljamo seznam bivših članov leta 1924, ker so vsi bivši člani od Kmetijske družbe za stalno sprejeti in jih ni treba na novo sprejemati, da imajo pravico voliti delegata, je treba samo plačati udnino, ki pa jo mora vsak poslati Kmetijski družbi najkasneje do 31. marca t. l. Po 31. marcu pri družbi priglašeni udje nimajo nobenega pomena.

Onim, ki na noben način ne bi mogli plačati udnine, naj priskočijo na pomoč naši denarni zavodi. Za kmetško čast in kmetске koristi gre, zato pa naj tudi naši zavodi nekaj žrtvujejo. V skrajnem slučaju pa prosimo, da nam sporočite nemudoma imena onih, ki ne bi mogli utrpeti 20 Din, da skušamo mi pri premožnejših pristaših zanje dobiti članarino.

Ker mora biti do konca marca vse izvršeno, Vas prosimo, da takoj začnete z delom in pri tem postopate skrajno previdno, da ne vzbudite po nepotrebnem pozornosti nasprotnikov. Radi občnega zbora Vam bomo še pozneje posebej poslali navodila. Sicer pa prosimo, da se obračate na nas, če potre-

bujete kakega pojasnila, in nam čimpreje sporočite, kaj ste izvršili na podlagi te okrožnice. — Z odličnim spoštovanjem

Sledi žig tajništva Kmetске zveze. Podpis: Sušnik.

Ljubljana, 25. februarja 1929.

Kako je na kmetih?

Ker se veliko piše, kako je v mestu, kako se godi meščanom, uradnikom, delavcem itd., se mi zdi potrebno, da javim javnosti, kako je pri nas na kmetih.

Kako je bilo z lanskim pridelkom, je splošno znano. Suša poleti in jesensko deževje je presneto skrčilo žetev in košnjo ter vplivalo na vinsko letino. Krme za živali primanjkuje povsod. Kakor povsod, tako imamo tudi po kmetih življenske in kulturne potrebe. Preživljamo se prav beraško, za kulturne potrebe nimamo sredstev. Plačilo za naše trudapolno delo so jesenski pridelki po odbitku vseh stroškov. Lani nismo toliko pridelali, da bi pokrili stroške za pridelavo, če je pa kje kaka izjema, nimajo kmetски pridelki v primeri z vsem, kar moramo kupovati, nobenih pravih cen. Preje smo dobili kak denar za prašiče in živino, letos tudi to po večini odpada radi pomanjkanja krme in ker se je ustavila skoro vsa kupčija za živino in prašiče. Stroški in delo je ostalo isto, celo podražilo se je vse, kar kupujemo, a dohodki so vsako leto manjši.

V tem leži veliko gorje, ki ga občutimo posebno sedaj spomladi. Treba je gnojiti polja in travnike, če hočemo kaj pridelati v bodoče. Hlevskega gnoja nimamo, ker v jeseni ni bilo mogoče dobiti dovoljno stelje in ker smo vsled pomanjkanja krme morali odprodati živino. Kupiti umeten gnoj pa ne moremo, ker nimamo denarja. Treba je saditi krompir, a semena nimamo. Vsled velike suše je krompir kalil že lani v poletju v zemlji, tak krompir ni za seme. Kar je bilo dobrega je v hudi zimi zmrznil. Kaj storiti? Seme kupiti drugod, v inozemstvu. Cena takemu semenskemu krompirju je trikrat toliko, kakor onemu, ki ga bomo morda jeseni prodali. Denarja zopet ni. Kdor ne more dobiti posojila, temu je povsem nemogoče obdelati polje, vinograde in travnike tako, da bi lahko pričakoval jeseni dobro žetev, zato se bo kriza letošnje zimo in prihodnjo pomlad še podvojila.

Na kmetски mizeriji bodo trpeli tudi vsi drugi stanovi, ker glavni konzument industrijskih in obrtnih produktov je sedaj brez sredstev, v prihodnje bo pa tudi brez kredita. Dolenjski in štajerski kmet je imel glavni vir dohodkov v prašičereji. Že sedaj ne more prodati nobenega pršutnika, poleti bo še slabše, a v jeseni zanič, ker so vsi tuji trgi zabarikadirani z visokimi carinami.

Slovenija je ob glavni vir dohodkov. Nič dobrega se nam ne obeta, če bo ostalo vse pri starem. Poskušali bomo organizirati sami prodajo naše živine in prašičev, a že prve informacije nam ne obetajo uspeha pri tem poslu. Menda bo svet enkrat uvidel, da če je beraško kmetско ljudstvo, gre na beraško palico tudi vse drugo. Kadar bodo tega prepričanja vsi, takrat bo za vse bolje. Tako, vidite, imamo na deželi dober zrak, dobro voljo, smo pridni, delamo, smo varčni, smo pobožni, pa kljub temu trpimo največje pomanjkanje in tare nas skrbi za naš vsakdanji kruh, pridelati ga moramo pa za vse.

Franc Sušnik, kmet.

DOPISI.

Lesce. Vas Lesce se je že lansko leto začela na vseh koncih širiti. Nbroj stanovanjskih hiš se je zgradilo. Med tem se je na novo postavila tovarna čokolade, last g. Zavratinika. Poleg že zelo obsežnega pletilstva nogavic g. Slavka Šušteršiča, ki ga bo letošnje leto še mnogo povečal, je zgradil tudi še eno tovarno za pletenine, v kateri je tudi moderno urejena trgovina z mešanim blagom, last g. Jegliča. Povečala se je tudi tovarna verig. V velikem obratu je letošnje leto radi ugodne zime parna žaga. Važno bi bilo tudi to, da se zgradi dvorna čakalnica. Lesce so se začele na vse konce in kraje širiti in postajati važen gorenjski industrijski center. Gradili bodo letos tudi »Ljudski dom«, kar pa več ko tretjine prebivalstva občine ne odobrava, ker vsi sodijo, da ne bo za splošno korist, ampak le za par ljudi. Ako bi v bližnji Radovljici ne bilo že dveh domov, ki jako dobro skrbita za prosvetno delo, bi rekli, naj bode. Cerkev pa, radi katere je občinski odbor že nbrojkrat opozarjal na vse strani, je pa v takem stanju, da teče voda skozi streho in se kvarijo lepe starodavne slike. Resno bi svetovali v prvi vrsti poskrbe za cerkev, kar bi farani z veseljem pozdravili. Z vso vnemo pa se je lotil letošnje leto občinski odbor misli gradnje nove šole. Mladina je prvo, za katero je treba poskrbeti. Zato bode stavba, ki se misli postaviti, kras za Lesce in celo občino. Župan Ivan Ažman je vzel to zadevo resno v roke in se je že na zadnji občinski seji o tem vprašanju primerno govorilo, da se postavi čimpreje dostojno poslopje.

Šmartno pri Slovenjgradu. Iz vsakega kraja se še v našem listu kdo oglasi, le od tukaj pa malokdo. Vzrok pač seveda bi tičal v tem, da se naši ljudje še premalo zanimajo za dober in zdrav tisk, katerega vidimo in čitamo iz »Kmetskega lista«. Da vsega tega naši ljudje ne vidijo in ne slišijo je to, da še nam manjka potrebnega aparata, kateri bi delo krepil in dajal kmetskemu ljudstvu značajno pobudo in stremljenje po naprednem kmetско-stanovskem duhu. Seveda, za storiti nam je še mnogo, da usadimo svoje ideje na trdne temelje in jih razširimo po zemlji slovenski. Prebudimo se iz zimskega spanja ter takoj, ko pride nova vigred, se ravnajmo po lepih solnčnih dneh, kateri bodo v sreih krepili znova idejo pravega in čistega kmetskega gospodarskega in kulturnega pokreta! Vztrajno delo, pravi duh, energična volja, globoke in razsodne misli bi nas dovedle na pravo pot — do boljšega življenja in blagostanja. Kmet, obrtnik in delavec, vstanimo, otrsimo se sedaj nezdravih nasprotstev med seboj in glejmo z res odprtimi očmi v bodočnost, ker le sloga vsega podeželskega ljudstva nudi zgrajene trdne in nepremične temelje, s katerimi se nadejamo dočakati lepše bodočnosti za kmetски stan. Podpirajmo »Kmetijsko Matico«, da ji bo laglje izdajati in razširjati dobre knjige, s katerimi si mnogo pridobimo na polju izobrazbe. Dobro čtivo nas krepi v vseh ozirih in napeljuje kulturo kmetskega naroda na visoko stopnjo! A. Ž.

Verzej. »Prisega o polnoči«, drama v štirih dejanjih. To pristno kmetско, lahko razumljivo, lepo in nad vse podučljivo dramo priredi Bralno društvo v Verzeju na Velikonočni pondeljek, dne 1. aprila 1929 v društveni dvorani g. Hedžeta v Verzeju. Vsakega, ki hoče videti res kaj lepšega, obenem pa priprostega, opozarjamo že danes na to predstavo. Naj je nikdo ne zamudi! Letošnje leto se je ta predstava predstavljala že na nešteti odrih ter doživela takšen uspeh, da se je na nekaterih mestih predstavljala po štiri- in še večkrat. V novi, prostorni dvorani in lepem električno razsvetljenem odru bo vsaki gost našel gotovo oni užitek, da mu ne bo nikdar



Schicht
Terpentin-
Milb

Je od nekdaj bila znana po svoji hudočnosti.
Danes pa je cela hiša vesela, četudi se pere perilo, ker se rabi

žal za malenkostno vstopnino. Predprodaja vstopnic pri g. Bobnjaru, trgovcu v Verzeju. Toraj na velikonočni pondeljek vsi v Verzeju k »Prisegi o polnoči«.

Bučka. Dne 24. februarja je oznanil razprižnice gospod župnik, da za cement ne more sedaj ničesar ukreniti. Mi smo pa mnenja, da cement ne spada na prižnico.

Zaboršt pri Bučki. Zadnji dogodki me silijo, da Vam sporočam nekaj zanimivosti iz našega kraja. Lansko leto se je ustanovila pri nas takozvana Kmetška zveza. Od strani merodajnih gospodov, ki so jo ustanovili, se je reklo, da bo dobil samo tisti cement, katerega bo ta imenitna zveza priporočila. Ne vemo sicer kako je bila taka obljuba v skladu z nepristransko upravo javnega denarja iz oblastnega proračuna. Ali k sreči je bila ta Kmetška zveza razpuščena in obvarovani smo njenega delovanja.

Sv. Jurij ob južni železnici. V nedeljo dne 17. t. m. popoldne so prišli Ponkovičani v Sv. Jurij. — Igrali so lepo ljudsko igro »Domen« v šoli za podmladek Rdečega križa v prid revni šolski deci.

Denar naložite

najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

Kmetски hranilni in posojilni dom v Ljubljani

registrovana zadruga s neomejeno savezo

Tavčarjeva (Sodna) ulica 1

VLOGE na knjižice in tekoči račun obrestuje po 6%, proti trimesečni odpovedi po 7 1/2%, bres odbitka davka na rento.

STANJE VLOG NAD DIN 20,000.000—

Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog.

Podružnica v MARIBORU

Slomškov trg 3, prtlj., poleg Stolne cerkve.

Vsa društva kmetjskih fantov in deklet

v ljubljanski oblasti se opozarjajo, da je v proračunu samouprave vstavljena večja vsota za podporo kulturnim društvom. Prošnje je nasloviti na gospoda komisarja oblastne samouprave, a kolekovati jih je treba s kolekom 5 dinarjev.

Zveza društev kmetjskih fantov in deklet je sicer vložila že 25. aprila 1928. leta svojo prošnjo za podporo. — Vendar pozivamo kulturna društva naj z nova vlagajo tozadevne utemeljene prošnje za podpore pri oblastnem komisarju in naj zaprosijo za čim hitrejšo rešitev. Oblastni komisar pa bo gotovo ustregel soglasni želji in zahtevi javnosti, da se vse podpore sproti objavljajo v listih, da se tako omogoči polna kontrola javnosti. Partizanski režim v oblastni samoupravi je imel razlog za »diskretno« postopanje, danes pa je vsak povod za nejavno obračunavanje takih akcij odpadel.

Pravica zmaguje.

Dne 14. marca t. l. se je vršila v Novem Mestu razprava o tožbi, ki jo je vložil župan občine Lesce g. Ivan Ažman proti bivšemu poslancu SLS dr. Kulovcu zaradi očitka, izrečenega že pred šestimi leti, češ, da je bil g. Ažman avstrijski konfident. Sodišče je dr. Kulovca spoznalo krivim ter ga obsodilo na 500 dinarjev globe in na povračilo stroškov sodnega postopanja.

NOVICE.

Nov prosvetni šef v Ljubljani. Iz Beograda poročajo, da je vršilec dolžnosti šefa prosvetnega oddelka v Ljubljani dr. Karol Capuder razrešen dolžnosti, na njegovo mesto pa je imenovan dr. Dragotin Lončar, ki je bil pred dr. Capudrom šef prosvetnega oddelka pri velikem županu.

Zveza slovenskih agrarnih interesentov. Pripravljalni odbor tega društva je dobil od velikega župana potrjena pravila in sklicuje ustanovni občni zbor Zveze slovenskih agrarnih interesentov na 24. marca ob 9. v vrtnem salonu restavracije pri »Levu« v Ljubljani na Gosposvetski cesti. K udeležbi je povabil vse agrarne občinske odbore, pozvani pa so tudi vsi posamezni agrarni interesenti, da se občnega zbora polnoštevilno udeleže.

Vrhovni zakonodajni svet v Beogradu je pričel pretekli teden s svojim delom. Izvršil je nekatere spremembe v odvetniškem zakonu ter zelo važne reforme v novem zakonu o neposrednih davkih. Davčna stopnja pri zemljiškem davku ali zemljarini je določena na 12% od čistega katastrskega donosa in tudi pri progresivnem davku je najvišja stopnja 12%, dočim je bila prej 17%. Zgradarine so oproščene vse kmečke hiše v krajih izpod 5000 prebivalcev.

Ljubljanska porota. Pred ljubljansko poroto je bila pretekli teden oproščena Ivana Zagar iz Iške vasi. Obtoženka je bila osumljena umora svojega moža, kateri je bil lansko leto na podstrešju s koso preboden.

Med našo državo in Grčijo je bila podpisana pretekli teden takozvana Solunska pogodba, s katero se ureja jugoslovanska svobodna cona v Solunu ter vprašanje železniške proge Gjevgljija—Solun.

Nad 2 milijona dinarjev je izdala železniška uprava letošnjo zimo za kidanje snega samo liške proge, ki veže Hrvatsko za Dalmacijo. Mestna občina ljubljanska pa je izdala v iste svrhe okrog pol milijona dinarjev.

Slovenec župan na Rabu. Za župana v mestu Rabu na istoimenskem otoku je bil imenovan sreski veterinar Stanko Arko, bivši ravnatelj podkavske šole v Ljubljani, ki ga bivši oblastni odbor ni sprejel v oblastno službo.

Notranje gorice. Na sv. Jožefa popoldne je umrl v naši vasi g. Ivan Kušar, oče bivšega narodnega poslanca g. Jakoba Kušarja. Pokojni je bil dolgo vrsto let pred vojno župan občine Brezovica. Bil je ugleden in spoštovan v celem okraju, kremenit značaj in poštenjak. Dočakal je visoko starost 77 let. Naj počiva v miru, ostalim naše najiskrenejše sožalje.

Reekspedicija lesa na postaji v Brezovici. Kakor smo že poročali, je prometno ministrstvo načelno odobrilo reekspedicijo lesa na postaji Brezovica. Generalna direkcija železnic je sedaj izdala potrebne pogoje. Reekspedicija je odobrena samo za les iz pozicije D 22 b, ki se bo razkladal na tej postaji v svrhu sortiranja pred izvozom v inozemstvo preko Rakoka. Rok za reekspedicijo znaša eno leto.

Občni zbor Vodnikove družbe se vrši v sredo dne 27. marca ob 8. uri zvečer v prostorih Zveze kulturnih društev v Ljubljani, Kazina, II. nadstropje.

Dva požara v Križah pri Tržiču. V torek 12. marca t. l. je začelo goreti pri Gušču v Srednji vasi. K sreči so ogenj hitro opazili in pogasili. Zgorel je le zgornji leseni del hiše. — V petek 15. marca se je pa prikazal ogenj na gospodarskem poslopju pri Jamnikarju v Zadragi pri Dupljah. Pogorelo je gospodarsko poslopje in del hiše. Razširjenje požara so preprečili gasilci.

Smrtna nesreča. V nedeljo zvečer se je dogodila strahovita nesreča pri Radohovi vasi na Dolenjskem. Ignac Lampret iz Stične in Gabrijela Fačini iz Št. Vida sta se peljala z enovprežnim vozom. Ravno ko sta privozila na železniško progo je pridrel vlak, ki je ubil Lampreta, težko ranil Fačinijevo in strl voz in ubil konja. To je že četrta smrtna nesreča na tem železniškem prehodu. Lampret je imel posestvo in žago v Stični.

Važen železniški most pri Zidanem mostu prično graditi že v prihodnjih dneh in bo v jeseni gotov. Most bo ves iz cementa in bo dolg 200 m in bo imel tri oboke po 35 m široke. Upoštevale so se vse zahteve splavarjev. V doglednem času bodo preuredili tudi postajo Zidani most in primerno povečali.

Nesreča. Gospa Matka Rožmanc iz Horjula je peljala svojega 9 mesecev starega sinčka v ljubljansko bolnico. Vsled deloma skopnele ceste je voznik zavozil sani preveč na rob ceste tako, da je gospa z detetom padla po bregu in si zlomila na dveh mestih roko. Nesrečno mater so prepeljali v bolnico, kjer so jo ločili od ljubljenega otročička, ki je kmalu nato umrl, ne da bi ga mati še kdaj videla.

Z vodo je sleparil v Ljubljani hlapec Joza Niniča, ki ima svoj vinotoč v nekdanji Mahrovi hiši na Krekovem trgu v Ljubljani. Za vino mora plačati mestno trošarino, če ga pa ne iztoči v Ljubljani, ampak ga proda iz svoje kleti izven mestne užitinske meje, dobi za tako vino povrnjeno trošarino. Spretni hlapec jo je pogruntal in naložil na voz tri sode »vina« in ga peljal iz Ljubljane v Moste. Povrnjena trošarina za to »vino« bi znašala lepe tisočake, ako bi ga ne zasledovala smola. Kajti mitničarji in mestni užitinski organi so sode bolj natanko preiskali in dognali, da v njih ni vino, ampak čista voda. Uvedena je obširna preiskava, ker sumijo, da to ni bila prvič poskušena sleparija.

Papeževa pot po katoliških deželah. Rimsko časopisje poroča, da se bo sv. Oče l. 1930 podal na pot po vseh katoliških deželah. Iz Rima bo potoval v Trst, Ljubljano, Zagreb, Budimpešto, Krakov, Varšavo, Dunaj, München, od tu v Belgijo in Irsko, nato skozi Francijo, Španijo in Portugalsko nazaj v Rim. Leta 1931. bo potoval v Združene države ameriške.

Pazite, čitatelji! Ne dajte, da Vam uide današnji oglas odličnega sredstva za pranje, a to je Schichtov »Radion«. Hvaležni nam boste, če sami poizkušate.

Smrt v Seniku. V nekem seniku blizu vasi Jezero pod Krimom so našli že napol razpadajoče žensko truplo. Iz pisma, ki so ga našli pri njej, sklepajo, da je izvršila samomor.

Največja letalska nesreča v Ameriki se je pripetila te dni, ko je veliko potniško letalo s 13 potniki treščilo v drveči vlak v New-Yersey. Vsi potniki in oba pilota so bili mrtvi.

General Nobile, vodja nesrečne ekspedicije na severni tečaj, se je te dni odpovedal generalskemu činu, ker ga je spoznala preiskovalna komisija za odgovornega za katastrofo. General Nobile je lansko spomlad vodil z velikim vodljivim zrakoplovom polet na severni tečaj. Pri povratku se je zrakoplov v Severnem ledenem morju razbil, nakar je del posadke z generalom Nobilem vred z veliko težavo rešil ruski ledolomec Krasin, a skupina šestih mož je ostala neznano kje v polarnih krajih in najbrže lakote umrla.

Rusija za zboljšanje kmetijstva. V Moskvi se je sestel kongres komisije za pospeševanje raznih gospodarskih podjetij ruske države. Predvsem je kongres razpravljal o načrtu za razvoj poljedelstva. Program predvideva celo vrsto odredb za pospeševanje obdelovanja zemlje. Za pospeševanje kmetijstva je predvidenih 9 milijard rubljev, od katerih odpađejo samo za nakup poljedelskih strojev tri milijarde. Doba za izvršitev tega delovnega programa bo trajala pet let.

Konec mehikanske revolucije. Vladne čete so pregnale upornike z njihovih zadnjih postojank in njihovega generala Simona Aguerroa so po prekem sodu ustrelili. Raztepane uporniške bande so pričele po nekaterih krajih pleniti in ropati.

Mehikanci streljajo. V nekem boju pri mestu Jukantada so vladne čete 30 upornikov pobile in 80 ujele. Med ujetniki se je nahajal tudi general Gutieres, ki je bil leta 1914 in 1915 predsednik mehiške republike. Generala so takoj obsodili na smrt in ustrelili. To je že drugi revolucionarni general, ki je bil v zadnjem uporu ustreljen.

Le mirno spite, ker »Ženska hvala« raztaplja nesnago čez noč, zjutraj jo odpravi Schichtovo terpentinovo milo. — Poglejte naš današnji oglas!

Zanimivi poskusi zdravnikov. Dva ruska zdravnika sta se že več let pečala z oživiljenjem posameznih otrplih ali umrlih delov človeškega telesa in dosegla pri tem presenetljive uspehe. Te dni poročajo moskovski listi, da se jima je posrečilo oživeti srce že dve uri mrtvega človeka. Sree je pričelo popolnoma pravilno utripati, ko ga je zdravnik po svoji metodi obdelal. S tem dejstvom je pa tudi dokazoval, da človek ne umre vsled prenehanja srčnega bitja, ampak šele z odmrtnjem živčevja.

Ženske bodo odločile pri angleških volitvah. Angleški parlament bo 10. maja razpuščen. Do 20. maja morajo biti postavljene vse kandidatne liste in 30. maja se vrše ne samo za Anglijo, ampak za celo Evropo pomembne volitve novega parlamenta. Med kandidati je tudi 73 žensk. Pri teh volitvah bodo imele ženske pretežni vpliv, kajti od 27 milijonov volilcev je več kot polovica žensk. V nekaterih volilnih okrajih imajo ženski volilci veliko večino.

Pol milijona frankov je darovala neka premožna Francozinja pariški znanstveni akademiji z namenom, da se porabi denar za ugotovitev, ali se nahajajo še na kaki zvezdi živa bitja ali ne. Velike nade polagajo na radio, s katerim bodo skušali priti v stik s prebivalci drugih zvezd, ako sploh obstojajo.

Strahovite poplave v Ameriki. V državi Allabama ob reki Missisipiju so nastale velikanske poplave. Cela pokrajina je pod vodo. Voda je porušila veliko vasi in nad 30.000 ljudi je brez strehe. Veliko število jih je utonilo.

Pridobivajte člane Kmetijski Matice!

Petrolej v Sloveniji?

V nedeljo so objavile zagrebške »Novosti« razgovor svojega sodelavca z ravnateljem francoskega društva »Mines et Minerailles« (Rudokopi in rude) g. Rupalley-jem, kjer se govori tudi o petroleju v Sloveniji. Iz članka se da posneti, da imajo že štiri inozemske družbe koncesije, da smejo iskati petrolej na našem ozemlju in sicer »Royal Dutch Shell«, »Anglo-Persian«, »Standard Oil« in »Sinclair«. Imenovane družbe svojih koncesij sicer ne izrabljajo, koncesijam pa se le niso odpovedale, kar pomeni, da družbam ne gre v račun iskanje novih petrolejskih vrelcev zato, ker nočejo zniževati cene petroleja, ampak hočejo držati ceno na današnji višini, kar pa bi bilo težje, če bi pridobivali več petroleja kot doslej.

Poleg teh družb pa se je pojavila v najnovejšem času še francoska družba »Mines et Minerailles«, ki financira že doslej 18 rudniških družb. Družba ima kapitala 20 milijonov frankov. Družba hoče izkoriščati predvsem svinčene in zlate rudnike v Jugoslaviji in pa petrolejske vrelce.

Ravnatelj inženjer Rupalley je povedal sodelavniku zagrebških »Novosti« o namenih družbe sledeče:

»Jaz preiskujem Jugoslavijo že pet let in sem ugotovil, da je svet v Jugoslaviji zelo podoben onemu v Galiciji. Pas, kjer mislim, da se nahaja petrolej, je del velikega loka, ki seka Poljsko, Rumunijo in Jugoslavijo. Na tem loku se povsod nahajajo petrolejski vrelci in Jugoslavija nič ne zaostaja za Galicijo. Jugoslovansko petrolejsko ozemlje se pričinja v Prekmurju in se razteza od Drave do Donave, na jug pa proti Savi in Zagrebu.

Petrolejski pas se deli na dva dela:

1. Severna črta: a) Prekmurje. Okolica Murske Sobotice severno od Mure, b) Medžimurje.

2. Južna črta: Nahajališča se začenejo v Sloveniji.

Jaz mislim, da bi Jugoslavija lahko proizvajala ravno toliko petroleja kakor Galicija ali Rumunija. Posebno opozarjam na Medžimurje, Zelenico, Ludbreg, Vinico in Ptuj, kjer se kažejo vsi pogoji za bogate zaloge nafte (surovega petroleja). Bilo bi pa potrebno, da se ta ozemlja temeljito preiščejo. Doslej so domača podjetja delala s skromnimi sredstvi, pa so vendar dobili že 150 m globoko po 400 do 500 kilogramov petroleja na dan. Jugoslovanski petrolej je lahek in ima v sebi veliko množino bencina in parafina.

Izvajanja francoskega inženjerja so vsekakor zelo zanimiva in vredno je, da se naša javnost za to stvar zanima. Dandanes je petrolej silno važna stvar in škoda bi bilo, da bi nam še naše zadnje prirodno bogastvo, če ga je res kaj, odnesli tuje, naši ljudje pa bi smeli samo gledati od daleč ali pa kvečjemu — delati za druge.

V. J.:

Čez petdeset let...!

(Nadaljevanje.)

»Toda na povod našega razmaha bi bil skoro pozabil,« hiti nadaljevati Prihodnež.

»To je bilo pred kakimi 50 leti. Imeli smo parlamentarno državno upravo, katere pa nismo mogli, oziroma znali izkoriščevati v prid državljanov v širšem smislu. Mesto da bi državo upravljali tako, kakor bi bilo z ozirom na ljudske potrebe želeli, je bila takozvana narodna skupščina pozorišče ostudnih osebnih bojov in celo umorov. Takrat še mladi kralj Aleksander, se je sicer zelo prizadeval, spraviti delo v pravo smer. Ko pa je končno

Tedenski koledar:

- 24. marca, nedelja: Cvetna nedelja.
- 25. marca, ponedeljek: Mar. oznanjenje
- 26. marca, torek: Emanuel.
- 27. marca, sredo: Rupert.
- 28. marca, četrtek: Veliki četrtek.
- 29. marca, petek: Veliki petek.
- 30. marca, sobota: Velika sobota.

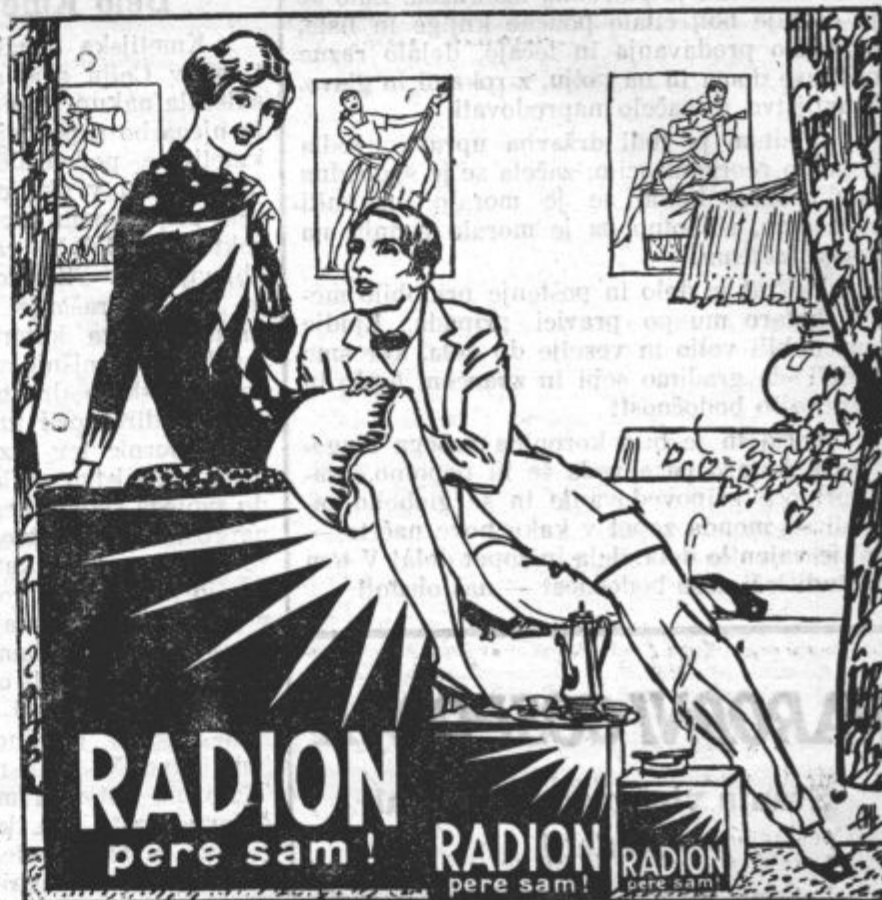
Sejmi:

- 24. marca: Poljčane.
- 25. marca: Št. Jurij, Novo mesto, Dobova, Moravče, Višnja gora.
- 26. marca: Tržič, Horjul, Lukovica, Dole, Črnomelj, Teharje, Dobova, Rakičan.
- 28. marca: Zatična, Nadlesk, Matija v Jarenini, Konjice, Laško, Rajhenburg, D. Lendava, Gor. Lendava.
- 29. marca: Sv. Gotard.

Valute.

Dati moramo za:

	Din
1 nem. marko	13-53
1 švic. frank	10-97
1 avstr. šiling	8—
1 angl. funt	276-90
1 amer. dolar	56-86
1 franc. frank	2-22
1 češkosl. krono	1-69
1 italijansko liro	2-98



„Pri nas je prijetno,“

pravi mlada gospa Mica. „Nikdar ne razburjam svojega moža z velikim pranjem in čiščenjem, vse to gre čisto mirno, ker RADION opere perilo sam v enem dopoldnevu.“



Varuje perilo!

le uvidel, da mu to ni mogoče, jo je začetkom 1929. leta ukinil, sestavil izvenstrankarsko vlado, katera je razpustila politične stranke in prepovedala nadaljevanje umazanega koristolovstva.

Ker odslej naenkrat ni bilo več opažati preje tako zgovornih in agilnih naših »dobrotnikov« med ljudstvom, je isto začelo ugibati in premišljovati, kje tiči vzrok tej izpremembi. Saj smo bili vendar pravtako potrebni dobrih, požrtvovalnih javnih delavcev kakor preje, a jih ni in ni bilo na izpregled. Saj so nas preje kar čakali po maši pred cerkvijo, da kdo ne pozabi na shod, pa akoravno so bili vsi pobožni udeleženci maše že s prižnice opozorjeni na važnost shoda ali sestanka v župnišču, društveni dvorani ali kaki gostilni. Sedaj je pa vsa ta važnost prenehala!

»Saj nas še vedno tare ta šmentana kriza, pa jo gospodje nič več ne rešujejo,« so začeli začuden in ogorčeno kritizirati celo Španov oče. »menda se je ta pošast razpasla tudi pri njih, imajo pa sami s seboj opraviti. No, ker ima res že vsak sam s seboj dosti skrbi in dela,

bo pač prav tako; mi kmetje pa si bomo že mogli tudi sami pomagati.«

To prepričanje je rastle z dneva v dan. Sedaj šele je ljudstvo uvidelo kako zelo je osamljeno, prepuščeno popolnoma samo sebi! Uvidelo je, da mu ni iskati pomoči drugje, kakor edino v samopomoči.

Zato se je začelo s prenavljanjem starih in ustanavljanjem novih gospodarskih ter prosvetnih organizacij, čedalje bolj se je oprijemalo zadružne samopomoči — in uspeh se je pričel kazati.

Delo je šlo gladko od rok. Saj zdaj ni bilo več — preje običajnih takozvanih zagarjev — ljudi, kateri so vsako delo v prid napredku že s početka hoteli ubiti. Tudi se ni vprašalo, če si »liberalec ali klerikalec«. Kmet eden ko drugi, vsi za enega — eden za vse!

Preje toliko pisanja in govorenja o ustanovitvi kmetijske zbornice, mlekarkega društva, socialne zavarovalnice kmetijskih delavcev itd., a brez uspeha. Tedaj pa je šlo vse tako lepo po vrsti, da je bilo le veselje.

Pri tem pa je šele kmet in delavec spo-

znal, kako mu je potrebna izobrazba. Zato se je čedalje bolj čitalo poučne knjige in liste, prirejalo predavanja in tečaje, delalo razne poskuse doma in na polju, z rokami in glavo. Kmetijstvo je začelo napredovati.

Medtem je tudi državna uprava uvedla popolno reorganizacijo; začela se je svobodna konkurenca, bolno se je moralo umakniti zdravemu, slabotno pa je moralo izginiti na korist jačjemu.

Takrat je delo in poštenje pridobilo mesto, katero mu po pravici pripada. Ljudje smo dobili voljo in veselje do dela, ker smo vedeli, da gradimo sebi in znanjem lepšo in sigurnejšo bodočnost!

Toraj tu je bila korenina našega blagostanja, katero pa seveda še ni popolno,« zaključuje oče pripovedovanje in se globoko zamisli — menda zopet v kakšne nove načrte — saj je vaje le dela, dela in zopet dela! V tem pa tudi leži naša bodočnost — naš obstoj!

NARODNI GOSPODAR

Stanje vinogradov pri Mali Nedelji.

Letošnja zima je posebno hudo udarila vinogradništvo osobito v Slov. Goricah. Povsod se opaža, da je trta nenavadno močno pozebla in bati se je, da bo zato letošnja produkcija kvantitativno izvenredno slaba. Posestniki vinogradov so v velikih skrbih. V skrbih pa so tudi tisti, ki delajo za blagor našega ljudstva, ker brezdvomno bo narodno gospodarstvo zadobilo v tem pogledu občutno škodo. Zato je treba, da se reši vsaj to, kar se pri obstoječem stanju v vinogradih še rešiti da.

Ker je dober razvoj in nastavek grozdja pred vsem odvisen od pravilne režnje trte, zato je pod okriljem malonedeljske kmetijske podružnice g. Glazer, upravnik kapelskih oblastnih nasadov in viničarske šole v sredo 13. marca 1929 nazorno in poljudno predaval o tem problemu in praktično razkazoval način letos potrebne režnje. Ako pogledamo površno nasade v goricah, bomo videli, da je sicer precej velik del rožja ostal še živ, kar bi nas lahko premotilo, da bi rezali kakor po navadi prejšnja leta. Ako pa preiščemo posamezna očesca še na sicer živem rožju, tedaj se bomo prepričali, da je večina očesc po mrazu uničena. Z ozirom na to se priporoča obrezati sedaj gorico le provizorično višje nad zemljo, torej je treba pustiti daljše kolence kakor navadno, in šele potem, ko se bode opazila rast očesc, naj bi se odstranilo še to, kar je na trti nepotrebnega. Na tak način se bo pridobil še marsikateri rodni poganjk, ki bi se sicer po načinu navadne režnje brezobzirno odstranil.

Kako važna panoga je vinogradništvo v malonedeljski okolici, že kaže izredno zanimanje ljudstva za navedeno predavanje, katerega je posetilo približno 180 naših vinogradnikov. Inž. Lupša Ferdo.

Ustanovitev zveze perutnarjev. Ob priliki spomladanskega velesejma v Zagrebu dne 27. in 28. aprila se bo vršil tudi kongres perutnarjev iz vse države ter vseh strokovnih zadrug in društev, na katerem bo ustanovljena zveza perutnarjev. V pondeljek dne 11. t. m. se je vršila dobro obiskana predkonferenca, ki je obenem razpravljala tudi o perutninski razstavi, ki se vrši v Zagrebu od 20. do 28. aprila t. l. Natančna pojasnila o vsem daje pisarna »Zagrebački zbor«.

Delo Kmetijske družbe.

Kmetijska družba je imela v sredo 13. t. m. v Celju sejo direktorija, na kateri je sklenila nakup primernega skladišča v Celju. Iz njega bo uspešneje zalagala svoje člane in kmetijske podružnice z gospodarskimi potrebščinami v okolici Celja. Skladišče je na zelo pripravnem prostoru, tik kolodvora. Direktorij je določil ceno modri galici, ki je objavljena v »Kmetovalcu«. — Razmotrival je tudi vprašanje o nabavi semenskega krompirja, za katerega je od strani kmetovalcev precejšnje povpraševanje. — Z ozirom na sklep družbinoga občnega zbora je sklepal direktorij tudi o ustanovitvi kmetijskih zbornic ter razmotrival način, kako bi naše kmetijstvo najlažje in najhitreje prišlo do svojega stanovskega zastopstva. Družba bo naprosila ministrstvo, da izda provizorno naredbo, na podlagi katere se naj začasno ustanovijo pri glavnih gospodarskih korporacijah v posameznih pokrajinah nekaki gospodarski sveti s funkcijami kmetijskih zbornic. — Razmotrival je tudi o načrtu zakona o državnih cestah, ki grozi z nekaterimi neprimerimi določili izredno obremeniti slovensko kmetijstvo. Na vsak način bo izpremeniti določilo, po katerem morajo občine vzdrževati državne ceste tam, kjer gredo skozi vasi ali mesta. Za naše male občine pomenja ta odredba hudo obremenitev, ki je občine ne bodo zmogle. Drugo še hujše določilo leži v naravnost krivičnem obdačenju kmetijskih vozil. Naši kmetje imajo tudi na majhnih posestvih precej vozil, vozov in sani ter dvokolic, za katere vse zahteva načrt visoko obdačenje. Proti tem določilom bo Kmetijska družba protestirala in zahtevala, da se črtajo.



Največja mlekarska razstava na svetu.

Te dni je bila otvorjena v Kopenhagenu na Danskem mlekarska razstava, katero moramo šteti med največje na svetu. Razstavo je priredilo 1.367 mlekarskih zadrug. Ker obstoja na Danskem zakon, ki določa kakovost onih kmetijskih pridelkov, ki so namenjeni za izvoz, so sicer izdelki kakor maslo, sir itd. precej enolični, se mlekarne najbolj trudijo, da jim dajo iz materiala iste kvalitete čimboljši okus in barve.

Razstava je veličastna. Vsaka mlekarna je razstavila svoje proizvode tako, da je v razstavnih dvorani 1397 vrst masla in sira. Vse te vrste stoji na policah, kjer se nad vsakim čebričkom masla nahaja zopet manjša posoda masla, iz katere lahko vsak posetilec razstave pokuša z leseno žličko, ki jo je dobil pri vходу. Dansko maslo je poznano po celem svetu kot najfinejši izdelek in popolnoma obvlada ves angleški trg in v velikih količinah se ga izvažata tudi v Švico. Letošnja razstava je bila ogromne propagandne važnosti in bo napredek mlekarstva na Danskem še povečala.

Na razstavi je bil prikazan ves razvoj mlekarstva na Danskem. Od najprimitivnejših

strojev, katere so rabili kmetje, ko so še izdelovali maslo in sir po svojih domovih, do najmodernejših mlekar. Od vseh mlekar njih sloni 96 procentov na zadružni podlagi. Razvoj in sedanje stanje mlekar je lepo prikazan in razložen v nebroj tabelah. Iz njih je jasno razvidno kako ogromne koristi imajo kmetje od mlekar. Mlekarne in sirarne jim ne dajo samo vsak mesec denar, ampak skrbe, da čimbolj dvigajo in pospešujejo živinorejo svojih članov, jim dobavljajo krmilo in kontrolirajo in preiskujejo mleko, tako da ugotove vrednost in rentabilnost vsake krave posebej.

Poleg masla je razstavljeno tudi 700 vrst sira. Veliki hlebci sira so razrezani na polovico. Ena polovica se nahaja pod steklenim pokrovom, druga pa leži na polici, da vsak obiskovalec lahko košček odreže in pokusi.

V posebnem oddelku je razstavljeno vseh vrst strojev in aparatov, ki se rabijo v modernem mlekarstvu. Razstavo so obiskali zastopniki iz 26 držav. Iz mnogih držav so prispele uradne komisije, ki so sklenile pogodbe za nabavo mlekarskih strojev in tudi nakupile velike množine masla in sira.

S to razstavo je Danska znova dokazala, da prednjači celemu svetu v živinoreji, mlekarstvu in sirarstvu.

Preložen sejm. Županstvo Studenec, srez Krško, naznanja, da se vrši letni živinski in kramarski sejm mesto 31. marca dne 27. marca. Kupci in prodajalci vljudno vabljeni. — Županstvo Studenec.

Perutninarska anketa v Beogradu. Pretekli teden se je vršila v Beogradu velika anketa o našem perutninarstvu. Razpravi je predsedoval kmetijski minister dr. Frangeš. Povod anketi je bilo predvsem ogromno nazadovanje izvoza jajc iz Jugoslavije, ki je še pred par leti doseglo okrog 650 milijonov dinarjev, a je zadnje leto padlo skoro za 200 milijonov. V svetovni proizvodnji je naša država udeležena s 6 odstotki, Bolgarska s 3, Rumunska z 2-5, Ogrska z 1-1. Letna potreba srednje Evrope znaša 1.200.000 q jajc. Naša država je bila udeležena pri tem z 200.000 q jajc. Cilj ankete je bil, da se ugotovi pravo stanje stvari in da se najdejo pota in načini za izboljšanje perutninarstva in povečanja izvoza jajc. Minister je izjavil, da ima v to svrhu osiguranih 1 milijon dinarjev kredita. V prvi vrsti se bo pristopilo k osnovanju vališč za razploditev čistokrvnih kokoši. Prirejale se bodo razstave in ustanovljale perutninarske zadruge.

Tržne cene.

Cene so v dinarjih.

Žitni in drugi pridelki:			
oščenica	1 q	500	do 560
žit	1 q	300	do 350
leščen	1 q	515	do 550
oves	1 q	300	do 330
proso	1 q	280	do 350
koruza (nova, sušena)	1 q	350	do 350
ajda	1 q	250	do 300
škol ribičan	1 q	600	do 850
krompir	1 q	150	do 200
Seno in slama:			
sladko seno	1 q	140	do 175
kišlo seno	1 q	100	do 125
slama	1 q	70	do 125
Goveja živina:			
voll I.	šive teže 1 kg	8	do 9-50
voll II.	šive teže 1 kg	7-75	do 8-50
voll III.	šive teže 1 kg	7	do 7-50
teleta	šive teže 1 kg	10	do 12
Prasijci:			
6-8 tednov stari	komad	200	do 300
3-4 mesece stari	komad	300	do 450
5-7 mesecev stari	komad	180	do 350
debeli	šive teže 1 kg	10	do 12-50
debeli	mrtve teže 1 kg	16	do 17
Perutnina:			
piščanec	komad	20	do 40
kokoš	komad	28	do 45
Mleko, maslo, sir, jajca:			
mleko	1 lit	2-50	do 3-50
smotana	1 lit	12	do 14
čajno maslo	1 kg	50	do 65
avstrsko maslo	1 kg	40	do 48
bolivjski sir	1 kg	34	do 40
siroček	1 vr	5	do 10
jajca	komad	1-50	do 2-25
Korjivo:			
leđa drva	1 m ³	125	do 180
sušena drva	1 m ³	90	do 100

Vojna škoda in Merkur. Vse lastnike obveznic 2½% drž. loterijske rente za vojno škodo opozarjamo, da glasom člena 5. zakona o izplačilu vojne škode zastarajo dobitki po preteku enega leta od dneva izžrebanja. Vsled tega naj se vsakdo osebno prepriča, ako ni bila morda njegova obveznica pri petem premijskem žrebanju, ki se je vršilo 16. in 21. februarja t. l., izžrebana s kakim dobitkom. V to svrhu opozarjamo na ravnokar izišlo štev. 3 lista »Merkur«, ki prinaša po serijah in številkah urejeno celotno premijsko in amortizacijsko žrebanje vojne škode od 1. do vključno 5. žrebanja, t. j. od leta 1925 do 1929. Naši čitatelji dobe številko brezplačno. Naročila sprejema upravništvo »Merkur«, Ljubljana.



šolanja, in poslati na »Vodstvo kmetijsko-gospodinske šole v Kranju«, kjer se na željo dobe potrebne informacije.

Dražba kož divjačine se vrši dne 25. t. m. v prostorih velesojma v Ljubljani. To je letos že druga taka prireditve, sicer pa osma. Težko je bilo našim lovcom delati preje, ko so vsled nezadostnega smisla za organizacijo prodajali razkropljeni po vsej državi svoj pridelek — kože — za ceno, ki so jo diktirali drugi, dobro se zavedajoč svoje premoči napram lovcom-podincem. Težko bi bilo lovcom tudi še danes, ko je kupna moč konzumenta tako padla. Ali blaga sploh ne bi prodali, ali pa po neprimerno nizkih cenah — v svojo izgubo. Njih rešitev je baš v teh organiziranih kožnih sejmih, kar je posebno ugodno pokazala letičnja januarska dražba, ko so bile za prvovrstno blago dosežene celo višje cene nego so notirale na svetovnih trgih. Koristi teh organiziranih prodaj kož, ki jih prirejata Ljubljanski velesojem in Slovenska lovska zadruga roko v roki pod imenom »Divja koža«, danes ne uvidevajo samo slovenski lovci, ampak tudi ostale pokrajine države. »Divja koža« si čimdalje bolj osvaja tudi vzhodne pokrajine naše države, od kjer prihaja v Ljubljano mnogo dragocenega blaga — pa tudi kupcev. »Divja koža« je tudi za 25. t. m. dobro založena z blagom. Kdor svojih kož še ni odposlal, naj to nemudoma stori. Razven domačih kupcev so najavljeni še kupeci iz Avstrije, Nemčije, Italije, Češkoslovaške, Poljske in Anglije.

Kmetijsko-gospodinski tečaj v Kranju. — Petmesečni kmetijsko-gospodinski tečaj v Kranju se prične 1. maja 1929 in ima namen seznaniti učenke z vsemi vednostmi, ki so potrebne dobri gospodinj. Sprejemajo se učenke, ki so izpolnile 16. leto in imajo veselje priučiti se kuhanja, šivanja, pranja, likanja, urejevanja hišnih prostorov, vsakdnevnega posnemanja mleka z »Alfa« posnemalnikom, izdelave presnega masla, domačega sira, ukuhavanja (konzerviranja)

sadja in zelenjadi ter za sleherno gospodinjno nič manj važnega vrtnarstva. Oskrbovalnina (stanovanje, hrana, pouk) znaša mesečno 500 Din. Nekolekovanji prošnji za sprejem je priložiti krstni list, zadnje šolsko izpričevalo, obvezno pismo staršev, da bodo plačali stroške

Dolžnost nas vseh je, da po svojih močeh sodelujemo za skupne cilje!
Skupni cilj pa je občni blagor.

V svrhu temu so za te praznike pripravljene velike množine **čevljev** znamke



ki so **po kvaliteti** prvovrstni,
po pasformi nenadkriljivi,
po lepoti najbolj dostojni,
po zunanosti okras človeka,
po ceni izpod vsake konkurence.

Garantiramo Vam, da mora vsaki podplat trpeti vsaj **3 do 4 mesece**, če se vsaki dan štrpacira in normalno ohranjuje.
Mi zaupamo svoj robl.

Da je to res tako, **prepričajte se** na svoje lastne oči, preden kje drugje kupite, in potem **sodite**, v koliko to odgovarja resnici.

ČEVLJI se dobe **vsake** vrste in velikosti po **najnižji ceni** za **velikonocene praznike** in sicer:

Otroški v raznih barvah -----	od Din 40 - do 50--
Ženski črni ali rujavi -----	od Din 100 - do 120--
Ženski na španko, kombinirano usnje ----	od Din 160-- do 170--
Ženski rujavi, moderno kopito -----	od Din 140-- do 150--
Moški , črni, nizki, moderna zaokrožena oblika	od Din 140 - do 150 -
Moški rujavi, moderna oblika -----	od Din 150-- do 160 -
Moški črni, visoki -----	od Din 170-- do 180--

NOVOST! **Gojzerce** moške, po švicarskem tipu od Din 300-- do 310--
 Tudi po meri. **Gojzerce** damske, po švicarskem tipu od Din 280 - do 300--

Preberite! Ne boste obžalovali, ampak **prihranite si 20, 50 do 80 dinarjev!**

Vse v detajlni prodaji čevljev tovarne Carl Pollak d. d. Ljubljana, **Dunajska cesta 23**, na dvorišču

Prometna banka d. d.

Ljubljana

Stritarjeva ulica št. 2

(vogel Pred številje 1, nasproti magistratu)

Telefon št. 2149, 2968
 Pošt. ček. rač. 13.353

Žiro-račun
 pri Narodni banki

skup in prodaja valut in deviz. Sprejemanje vlog na tekoči račun in hranilne knjižice, vnosovanje čekov in menic. Izdaja vvereni, garantjskih in kreditnih pism, podajovanje kreditov in izvrševanje vseh banknih poslov po najhvalostnejših pogojih.



Najboljši in najtrpežnejši
šivalni stroji
in **KOLESA** so
GRITZNER
in **ADLER**
za dom, obrt in industrijo,
v raznih opre mah
Istoletni švicarski
pletilni stroji **DUBIED**
Pisalni stroji **URANIA**



Ugodni plačilni pogoji. — Večletna garancija.

Tovarniška zaloge:

JOSIP PETELINC
LJUBLJANA, blizu Prešernovega
spomenika ob vodi.

Čez 30 let staro pošteno podjetje
pri

Češniku

Ljubljana, Lingarjeva ulica

Najboljši nakup dobrega in trpežnega blaga za ženske in moške obleke.



Sukno, štofi, kamgarni
samó češko in angleško.

Prepričajte se
Oglejte si zaloge!

Kuharico

večjo kuhanja v večjih količinah, vajeno vseh kuhinjskih opravil, staro 30—40 let, sprejme v stalno službovanje Kmetijska šola na Grmu. Plača po zmožnosti od 300 do 500 Din mesečno. — Oglasiti se je pisмено ali osebno pri ravnateljstvu Kmetijske šole na Grmu, pošta Novo mesto.

Laneno olje, firnež, emajlne in ostale lake, oljnate barve

in vse v stroko spadajoče blago kupite dobro, solidno in po zmernih cenah pri

MEDIČ-ZANKL, d. z o. z. tovarne olja, firneža, laka in barv Ljubljana-Medvode. Lastnik Franjo Medič. Podružnica Maribor - Novi Sad.

Vabilo

na

III. redni občni zbor

zadruga

„**Kmetški hranilni in posojilni dom**“

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

ki se bo vršil

v sredo dne 17. aprila 1929 ob 2. uri popoldne v zadružnih prostorih v Ljubljani, Tavčarjeva (Sodna) ulica šte. 1, pritličje.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1928.
4. Razdelitev dobička.
5. Volitev načelstva.
6. Predlogi zadružnikov.

PRIPOMBA: 1. Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, se vrši čez pol ure drug občni zbor v istih prostorih, ki sklepa brez ozira na število zastopanih glasov. — 2. Računski zaključek in predlogi ter poročilo nadzorstva so osem dni pred občnim zborom razpoloženi v zadružni pisarni članom na vpogled.

Ljubljana, dne 6. marca 1929.

KMETSKE HRANILNI IN POSOJILNI DOM, r. z. z neom. z.

Dr. D. Marušič l. r.

Alojz Tršan l. r.



Ročne harmonike
dijatonične — kromatične
- štajerski in dunajski model -
Izdelane v naši specialni delavnici. Razpošiljamo direktno na privatne osebe.

• • Zahtevajte takoj cenik A • •

FR. PERC, Maribor, Gosposka ul. 34

Vzorčno ter prodajno skladnice za Ljubljano trdka:

HENRIK KENDA, Ljubljana

Pozor! — — — — — Pozor!

Ogleda naj si vsak osebno

novi veliko zalogo vsakovrstnega finega usnja v vseh modnih barvah. — Prvovrstno spodnje usnje za šivanja in zbita dela nudi za spomladansko in letno sezono **po zelo nizkih cenah** trgovina z usnjem

FRANC ERJAVEC
LJUBLJANA, Stari trg 11a.

EKONOM osrednja gospodarska zadruga
v Ljubljani, Kolodvorska 7

ima stalno v zalogi:

Umetna gnojila: Kalijevo sol, superfosfat, nitrofoskal (mešano gnojilo), čilski soliter, apneni dušik i. dr.

Semena: lucerno, domačo deteljo, travna semena, semensko peso, češki semenski oves, grašico i. dr.

Seno in pšenično slamo dobavlja po najnižji ceni franko vsaka postaja.

»ILOVAC«

Tvornica glinastih strešnikov in opeke

Fröhlich & Bichler

Karlovac



Dnevna produkcija 100.000 komadov strešnikov in opeke. Proizvajanje vseh vrst opeke in strešnikov ter vseh glinastih predmetov kakor tudi ploščice za tla. Posebno se priporočajo falcovani in dvakrat falcovani strešniki v dovršeni obliki ter po zelo ugodnih cenah.

Dobavijo se franko na vsako postajo.

Generalno zastopstvo za Slovenijo: **EKONOM, Ljubljana**
Kolodvorska 7